

Posamezna številka 6 vinarjev.

"DAN" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 1. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za izposojništvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju — pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Italijani so proti učenju slovenščine.

Gorica, 7. marca.

Zadnje glasilo učiteljske zveze italijanskih učiteljev »Voce degli insegnanti«, se peča tudi z bodočnostjo italijanskega oddelka goriške gimnazije, v kateri bi se — po nasvetu nekaterih treznih Italijanov — podučevala tudi slovenščina. Že smo se bali, da bodo Italijani pozabili svojo sovraštvo do vsega kar diši po slovenščini in se zavzeli za to idejo, ki bi ne bila nič drugega, nego nov politični manevar, nam in naši mladini v škodo. Dosedaj je bilo znanje obeh deželnih jezikov edina protekcija za Slovence, ki kompetirajo za državno službo. A glej! Sovraštvo do našega jezika mora imeti svoje korenine globlje, kot smo mislili. Oglašila se je cela truma italijanskih učiteljev in profesorjev, ki skušajo zakriti svoje strastno sovraštvo s tem, da skušajo dokazati, koliko bi z uvedbo slovenščine izgubilo italijanstvo na svojem značaju na Goriškem.

Eden najstrastnejših je neki profesor B. Zioliotto, ki pravi, da bi z uvedbo slovenskega jezika v italijanskih gimnazijah trpela škoda vsa italijanska generacija, ki bi se morala pečati z jezikom, ki mu je izvor v hribih in ki je malo več, kot neokreten dialekt.

Da bi imeli od tega dobiček edinole Slovenci, ki bi s tem širili svojo govorico med narodom, to je gotovo; tako trdijo Italijani. Končno pravijo, da bi Italijanstvo bilo s to uvedbo uničeno moralno in materijelno.

Nekdo drugi straši (v svojem pesimizmu — pravi glasilo) Italijane pred številom goriških Slovencev, narastlih v zadnjem času, in pravi, da bi se z uvedbo slovenščine pripoznali Italijani premagane pred svetom.

Izmed velikega števila fanatikov je edini prof. Graziussi, ki razvija teorijo, popolnoma nasprotno Ziliottijeve. »Slovenci«, pravi, »bi v slučaju, da bi tudi mi poznali njih jezik, ne govorili z nami več italijanski, kakor dosedaj ampak slovenski — v naše dobro in v njih zlo, kajti za nas je dandanes važno in potrebno poznati slovenščino; kakor za Slovence pa znanje italijanščine. Bojazen, da bi se med nami širila slovenščina, ne drži! Saj se je tudi mislilo in se še misli, da postanejo Slovenci, ki se uče italijanski, manj Slovenci, ali da se vsaj enostransko poitalijančujejo. Ravno nasprotno! Slovincem je bila italijanščina dobro orožje proti nam. Ali si ne bi lahko tudi mi skovali podobno orožje?«

Ker je sam, upajmo, da ostane beseda prof. Graziussija glas vpijočega v puščavi, kajti čim bolj se bo Italijanom studil naš jezik tem lažji bo naš boj, tem gotovejša zmaga. Naši mladini v Gorici in Trstu pa kličemo: učite se italijanščine!

Škoda, da ne zmeša sovraštvo do nas Nemcem nikdar treznosti! Škoda, da ti ne opuste proste kurze slov. jezika; kurze, ki jim preskrbe izpričevala z redom v slovenščini za najmanj 50% boljše od onih, ki jim je slovenščina materni jezik. S slabim izpričevalom iz slovenščine so Nemci odjedli Slovincem že mastne službe. Koliko slovenščine znajo taki Nemci, vemo vsi! In vendar so boljše kvalificirani ravno v slovenščini, nego Slovenci sami! Je pač tako! Slovenski profesorji bagatelizirajo tak prost predmet v

svoji znani pravičnosti. »Saj obiskuje pristo-voljno slovenščino — zatisnimo oko!«

Se nekaj! Ali ne leži med italijanskim profesorjem in med slovenskim profesorjem, ki je nad potrebo pravičen, velika razlika? Zdi se nam, da tišči slovenskega profesorja tisti c. in kr. popolnoma k tlom — — — O tem bi bilo dobro še izpregovoriti.

Moč premoga.

Večkrat se je že morebiti vam pojavilo vprašanje, kaj bi bilo, ko bi ne bilo premoga. Kaj bi bilo z našimi gozdi, ako bi vse tovarne lokomotive, peči itd. kurili z drvami. Kakega pomena za promet in za industrijo je danes premog. Našli so se učenjaki, ki so zračunali, za koliko let nam bodo še premogokopi zadostovali. Preračunali so, da bomo v petdesetih letih že porabili sedanje zemeljske zaloge. Tolažilno za take račune je bilo to, da hrani srednja Azija in Sibirija še valikan-ske zaloge premoga. Kaj bi bilo, če bi pre-moga zmanjkalo kaže sedanji štrajk na An-gleškem. Anglija je namreč dajala doslej našim državam največ premoga. Ako se stavka razširi in podaljša bodo trpele tudi druge dr-žave: Francija, Nemčija, Italija, ker jih je do-slej zalagala Anglija s premogom. Zato vzbuj-a stavka angleških delavcev strah.

Nekatere številke nam pojasnijo položaj in pomen sedanje stavke.

Največ premoga izkopljejo Združene drž-ave severoameriške in sicer izkazuje l. 1910. 447,840.000 ton. Toda Amerika rabi premog zase; istega leta je porabila 434,815.000 ton, torej ima le malo prebitka, ki ga lahko izva-ža v druge države.

Anglija je l. 1910. producirala 264,430.000 ton. Nemčija je istega l. izkopala 150,860.000 ton premoga, porabila pa ga le 179,960.000 ton premoga, porabila pa je 130,230.000 ton. Francija pa ga je izkopala 37,255.000 ton, po-rabila pa ga je 54,860.000 ton, Belgija ga je pridelala 23,530.000 ton, porabila pa 23,850.000 ton. Leta 1910. se je pridelalo na vsej zemlji okroglo 1035 milijonov ton.

Razmeroma največ premoga prideluje An-glija, skoraj 6 ton pride letno na enega prebi-valca, dočim pride v Ameriki na enega dr-žavljanca združenih držav 5 ton, v Belgiji 3½ v Nemčiji 2½ ton, v Franciji niti ena tona. Z ozirom na drugo industrijo je sicer Ame-rika Anglijo prekosila, tudi Nemčija ji dela hudo konkurenco.

Toda v premogu je ostala Anglija na pr-vem mestu. V tem vidimo, kakega pomena je zanj sedanja stavka. — Kako hitro se je mno-žilo pridelovanje premoga nam kažejo slede-če številke. Leta 1850. je Anglija pridelala 40 milijonov ton, leta 1909. pa že 267 milio-nov ton. Še lepše pa se je razvil izvoz. Leta 1870. je izvažala Anglija le malo premoga, leta 1880. pa že 24.300.000 ton in leta 1909. 87.700.000 ton. Angleške ladje s premogom plovejo danes po vseh morjih in vozijo pre-mog tja do Avstralije in na Kitajsko. Angli-ja je torej kraljica v kraljestvu premoga; njen premog je izredno dober in premogokopi so večinoma blizu morja.

Najbogatejši premogokop je Yorkshire, ki je dal l. 1909. 64,890.000 ton premoga, de-lavcev je imel 235.067, med temi je delalo 187.285 pod zemljo. Drugi največji premogo-kop je Newcastle, ki da letno 56,130.000 ton premoga, pri njem dela 200.446 ljudi, 159.376

pod zemljo. Južni del Walesa da 51,170.000 ton, (204.984 delavcev), Skotsko s središči Glasgow in Edinburgh da 40,400.000 ton, (126.979 delavcev) na petem mestu je Lancas-hire in Sheshire (Liverpool, Manchester Shef-field) z 24,400.000 tonami in 103.819 delavci; Midland in Birmingham da 25,500.000 ton pre-moga in ima 85.529 delavcev.

Leta 1909. je bilo vseh delavcev v pre-mogokopih 1,126.372, med temi je delalo 835.116 pod zemljo. Največ premoga kupi od Anglije Francija, ki je l. 1909. potrebovala 10,400.000 ton angleškega premoga. Za Fran-cijo pride Nemčija, ki je leta 1909. kupila 9,700.000 ton premoga, potem Italija 9,080.000 ton, Švedska 5,860.000 ton, Rusija 3,300.000 ton, Danska 2,600.000 ton, Španija in Egipt po 2,600.000 ton, Argentinja 2,400.000 ton.

Vsled tega je stavka angleških premo-garjev ne le za Anglijo, ampak tudi za njene odjemalke velike važnosti; taka je danes moč premoga z njim pa tudi moč onih tisočev, ki kopljejo pod zemljo in dvigajo zaklade, ki množe bogastvo sveta.

SPLOŠNI PREGLED.

Brambna reforma. Odpor ogrske opozicije napram projektirani brambni reformi je dosegel popoln uspeh. Vlada je spoznala, da ni mogoče upati na pravočasno rešitev v ogrskem parla-mentu; celo zadevo pa je najbolj zavozil ogrski ministrski predsednik Khuen-Hedervary s svo-jimi resolucijami in koncesijami napram Kos-suthovi stranki, ali je bil opravičen staviti te koncesije se ne ve, avstrijska vlada jih je od-ločno zavrnila in stem je bila usoda brambne re-forme zagotovljena. Vladi seveda ni posebno žal za ta ponesrečeni poskus, ker so bile v brambni reformi tudi točke, ki ji niso bile poseb-no po okusu, tako n. pr. dveletna vojaška slu-žba in moderniziranje kazensko pravnega reda. Vlada se hoče ogniti temu s provizorijem v vojaških vprašanjih, kar pa znači povečanje no-vih bremen za armado, a prebivalstvo ne dobi za to nikake odškodnine, niti dveletne prezenč-ne dobe; 33 tisoč mož zahteva vlada več v tem svojem provizoriju, rekrutni kontingent se to-rej zviša na 136.000 mož. Vlada na ta način doseže vse, kar hoče, ne da pa nikake proti-koncesije. — Na ogrskem je plačal usodo bram-bne reforme ministrski predsednik Khuen He-dervary z demisijsko svojega kabineta; gotovo pa je tudi, da opozicija ne sprejme nameravane-ga provizorija, s katerim bi bila še na slabšem, kakor s prvotnim definitivom, pa tudi Khueno-va večina je na usta samega Khuena ponovno izjavila, da se v brambni reformi na nikak na-čin ne more zadovoljiti s kakršnokoli provi-zorijem, ker zahteva končne rešitve vojaških vprašanj. Kako stališče bo sedanja večina zav-žela proti novi vladi, ki bo imela v svojem pro-gramu tudi vojaški provizorij, se danes še ne more trditi, gotovo pa je, da se politična in pa-rlamentarna situacija na Ogrskem popolnoma iz-premeni. — Pa poskusi s provizorijem tudi v Avstriji niso posebno simpatični. Avstrija živi že tako od samih provizorijev, sedaj naj pride še vojaški, ki se polagoma sam po sebi spre-meni v definitivum. Stališče posameznih strank in narodnosti napram provizoriju brambne re-forme, ali bolje rečeno zvišanega rekrutnega kontingenta, je precej odklanjajoče. Za rešitev provizorija rabi vlada kvalificirane t. j. dve tretjinske večine, a kakor je danes v parlamen-tu razpoloženje ni nič kaj velikega upanja, da

Glose.

31.

Junak — boritelj — Havliček, in kremen — mož — Neruda, da vaju bilo ni pri nas, velika je zamuda.

32.

Odkod, razumni mož, modrost vsa vam izvira? Kaj čitali o veri ste? ... „Krst sv. Vladimir“.

33.

Nezgoda kaka te zadela je, — Ljubljana moja bela? Na belem čelu črna pega! — „Ker črni Pegan me oblega.“

34.

Ljuba Bela Krajina Kdo je k tebi prilomastil?, kandidat Drmastija rad bi v tebi se drmastil.

35.

Ker z grehi se menihov morala spodkopava za Čenstohov naj bila — bi tajna obravnava ...

36.

Zakaj na doktor Zajca, imeti treba je obzire? Zato ker dolgoušca — težko učiti je manire.

najde grof Stürgkh v parlamentu tako večino, ki mu bo mirno dovolila zvišani rekrutni kon-tingent. Kakor se torej kaže, bo imela usoda brambne reforme dalekosežnih posledice, ki so se na Ogrskem že pokazale v demisiji kabineta, a skoro gotovo posledice v Avstriji ne bodo prav nič drugačne. — Značilno na vsi stvari pa je dejstvo, da o usodi tako važnih predlog ne odločuje edina v to vpklicana postavto-in usta-vodajna korporacija avstrijski oziroma ogrski parlament nego edinole vojaški krogi! Vršila se je namreč na dvoru konferenca uplivilnih voja-ških krogov, ki so z ozirom na kritični položaj in na dejstvo, da bi nazadnje merodajni krogi pristali na Khenove resolucije in koncesije, skleniti doseči, da se umakne brambna predloga iz obeh parlamentov. V tem smislu se je poroča-lo cesarju, ki je ta svet uvaževal, posebno še za to, ker je dobil zagotovilo, da na ta način armada le pridobi, a ljudstvo ne bo treba nu-diti nikake odškodnine, niti dveletne službe, ki je že od nekdaj skrajno nesimpatična vojaškim krogom! Odločitev in sklep vojaškega sveta bo torej provzročil ostro političsko in parlamentar-no krizo v obeh državnih zbornicah. Merodaj-nim krogom bi moralo biti pač na tem, da se ustvari vendarle enkrat temelj resnega in smo-trenega parlamentarnega dela, da se končajo vedne krize, ki se pojavljajo ob vsakem važnej-šem vprašanju; v resnici pa je ravno narobe! Merodajni krogi behajo vlade v nove krize ter tako potiskajo voz avstrijskega parlamentariz-ma in politike še globlje v blato, v katerem ti-či že tako globoko! Nastane pa le vprašanje, kake bodo posledice te taktike, kakih uspehi te politike!

Italijansko-turška vojna. Oficijozni organ turškega zunanega ministrstva »Jeni Gazetta« izjavlja, da turška vlada odklanja vsaka mirov-na pogajanja na temelju aneksije. Suverenstvo

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvobo-ditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

V veselih družbah so se proglašale pa-triotične zdravice in govorilo se je javno o vstaji; po samostanski okolici so vsaki dan pokale puške, s katerimi se je mladina vadila v streljanju. Puntarske pesmi so prišle celo v modo ter so prodirale povsod: v domače kro-ge, v seje in od pod poskočile na ulice; pa-triotični motivi so po vrsti izpodirali meh-kužne pesmi pevcev. Človek se ni mogel do-volj načuditi, ko je začul dekleta popevati na večernih shodih:

»Oh, mati, mati žalostna!
Ne jokaj, mati, se ne žali,
Da postal sem hajduk mali,
Hajduk drzni, puntar vneti.«

Ali ko so časti vredne matere klicali šte-vilni rodbini navdušeno:

»Po koncu! družina zvesta in složna,
Mi nismo več raja pokorna!«

Toda vse to so bili le platonični zanosi, vočigled katerih so se Turki delali gluhe, ali pa so jih prezirali.

Toda po nesrečnem staro-zagorskem gi-banju meseca septembra se je turško prebival-stvo zdramilo in njega besnost se je pokazala v krvavih zločinih proti Bolgarjem. Na stre-

ljanje iz pušek proti goli ograji, so odgovarjali s krogliami v živo telo in na puntarske pesmi bolgarskih deklic so odgovarjali s posilova-njem njihovih sester, ali z odrezovanjem vr-tov njih bratom. Turki so morili neoborožene popotnike, požigali, plenili in delili si rop z za-ptotniki. Vsa Trakija je kar zastokala pod groznim nasiljem in zverstvi.

Corbadži Marko, dasiravno se je v mno-gih vprašanjih strinjal z baj Mičem, toda kar se tiče vstaje, je bil povsem drugega mnenja. On je podobno smisel imenoval naravnost znorelost ter strogo giral Ognjanova, kate-rega je sicer ljubil ter se potoeval zanj, radi vsake nevarne besede, izgovorjene pred njim.

»Čudim se in se ne čudim nespeti na-ših vetroplahov, ki hodijo se boriti z grajskim ozidjem in sanjajo o nečimnostih, toda ne mo-rem se načuditi osivelim ljudem, katerim tudi ta budalost šumi po glavi. Nu, le igraymo se z ognjem! Ali bo mar petstoletno cesarstvo ki je bilo strah vsega sveta, podrtó od neko-liko pobalinov, oboroženih s puškami na kre-men? Včeraj sem srečal našega Vasila, uprav ob času, ko je citral puško proti samostanu češ, da bo tudi on podiral Turčijo! ... Kadar hočem, naj zakolje kokoš, pa nam gre prosit in klicat nekoga, ki gre mimo, naj pride in odreže kokoši glavo! Tako ga je strah pred kapljico krvi... »Najaj!« sem mu rekel, »ti bedak! bolje bo, ako Bog ugonobi one, zoper katere se postavljaš. Mi smo tu kakor v peklu. Da nastane vstaja? Bog ne daj, to bo pravo brezno! ... Kamen na kamenu ne osta-ne...«

Kavarnar Ganko se oglosi:

»Prav ima Marko. Vstaja je zares pravo brezno za nas...« Pri teh besedah vpre svoj pogled v strop, kjer je v podobi celih polkov

kredivih črt stalo zaznamovano, kaj je dal komu na upanje.

Markovo očitjanje je nadulilo baj Miča. »Marko«, reče Mičo, »ti pametno pripo-veduješ, vsekako pa so še modrejši ljudje, ki so napovedovali naprej, da se to zgodi. Turčija se itak razpade tako ali tako.«

»Ne verjamem vašim prerokom! mu od-seče Marko, imajoč v mislih Martina Zade-ka«, kateremu je Mičo sveto verjel. — Ne tvoj Zadek, marveč kralj Salamon naj pride, pa še temu ne bom verjel, da smo bili zmožni nekaj izvršiti. Otroče igrace mrzili.«

»Odpusti, Marko, ako je tako usojeno od Boga?« omeni pop Stavri.

»Od Boga je vsojeno, da naj bomo mirni, pop. Ako je On naumil ugonobiti Turčijo, pa ne bo nam, slabotnejšem naročil takšno na-logo.«

»Saj to že vemo sedaj vsi, komu bo za-upana ta naloga, omeni Pavlaka.

»Ded Ivan, ded Ivan«, se oglašale mnogi. Na Minčevem licu se je zrknila zadovolj-nost; živo je poprijel za besedo:

»Nu in to mi boste pravili? Tudi jaz to tako razumim, da mi bomo korakali naprej, on, ded Ivan, pa pojde z nami z buzdavanom v cerkev svete Zofije... Ali se moremo lotiti nečesa brez njegove volje? Ali bi tudi Ljubi-bratič mogel pobiti na tisoče teh psov, ako ne bi imel zavarovan hrbet? Nu, povedati ho-

* Živel je v 18. stoletju v Rusiji. Napo-vedal je bližnji padec Turčiji.

* Med Bolgari je bila globoka in splošna vera, da pride ded Ivan, t. j. ruski car in jih reši turške sužnosti, kar se je tudi zgodilo.

** Stara sloveča cerkev v Carigradu, ki so jo Turki spremenili v mečeto (mošejo).

čem, da dnevi turškega cesarstva so seštet. To stoji črno na belem; nisem si tega izcecal iz prsta... Poslušajte, kdor ne verjame: »Car-igrad, stolica sultana Tureckaga, vzijata budet bez malejšago krovoprolitija. Ture-cko gosudarstvo v konec razoriat, glad i mor budet okončajnim sih bedstvij, oni sami od seba pogibnut žalosnejšim obrazom!« — A na drugem mestu stoji zapisano: »Mečety vaše razoreny a idoli vaši i alkoran vovse istre-bleni budut! Mohamed! To vostočny anti-hrist! Vremja tvoje minovalo, grobnica tvoja sozžena i kosti tvoji v pepel obraščeni bu-dut...«

V svoji vnemi je baj Mičo vstal ter ma-hal z rokami po zraku.

Nu, in kedaj se to zgodi?« vpraša ga pop Stavri.

»Pravim vam, da kmalu, ura je že od-bila!«

V tem hipu so se duri odprle in v sobo je stopil Nikolaj Netkovič; v roki je imel časo-pis »Veke«, ki je bil ravnokar izšel.

»Ali je nov, Nikolčo?« so kričali nekateri »Čitaj, čitaj!«

»Čujmo, koliko zeljnatih glav je padlo pod Ljubibratičevim nožem«, so govorili dru-gi nestrpljivo.

* Slovenski: »Carigrad, prestolnica turškega sultana, pade brez najmanjšega prelivanja krvi. Turška država razpade v nič; glad in kuga izvršita to grozno in oni poginejo na najbolj žalostni način.« — Vaše mošeje bo-do opustošene in vaši maliki in alkoran pov-sem iztrebljeni! Mohamed! Ti vzhodni anti-krist! Tvoj čas je minil, tvoj grob bo sežgan in tvoje kosti spremenjene v prah...«

naš anektiranih provincami je življensko vprašanje Turčije. Odstopitev Tripolitanijske in Cirenajke je enaka odpovedi nad Kalifatom, kar bi razburilo vse Arabce. Kakor ni izpremenil stališča turške vlade napad na Beirut, tako ga ne spremene tudi nadaljnje italijanske pomorske akcije, naj se iste uprizore že pred Smyrno, Solunom, ali celo v Dardanelah. Tudi v slučaju, da italijansko brodogradništvo pripluje pred Carigrad in ga bombardira, Turčija ne sprejme nikakih mirovnih predlogov, ker hoče voditi boj do skrajnosti! — Turška vlada je obvestila po svojih poslanikih vse velesile, da je zaprla Dardanele z ozirom na napovedane italijanske operacije. — Iz Londona se poroča, da je angleška vlada velevala stisniti na skupen korak v Rimu, kjer naj bi se svetovalo italijanski vladi, da naj opusti akcijo v Dardanelah z ozirom na mednarodni promet. Ta angleški predlog pa sta odklonili Nemčiji in Avstriji, ki vidita v takem koraku kršenje zagotovljene nevtralitete.

DOPISI.

Iz Škocijana.

Kakor sokol ljubi solnčno svetlobo, ker je ptica jasne dneva in ne temne noči, tako se tudi mi odvrčamo od teme, od črne noči nevednosti in blodenj in potapljammo svojega duha edino v jasni valovih prosvete in resnice.

Dr. Ed. Grégr.

Da bomo mogli tudi mi vzklikati z besedami dr. Ed. Grégra, smo se resno priprili delati, da bo čim prej razprostril svoje čile perut Škocijanski »Sokol«. Sokolska ideja — ideja probuje iz narodne mlačnosti in polovičarstva mora vskliti tudi na kmetskih tleh. Ne časti ne slave je zapisalo Sokolstvo sebi na prapor in je krepilo svoje sile le, da vzgoji krepak rod, rod, ki se bo krepko postavil ob robu proti vsem tlačiteljem in izkoriščevalcem našega naroda. V znamenju energičnega res sokolskega dela bo letos praznovalo češko in z njim vseslovansko sokolstvo svoj petdesetleten obstoj. Koliko zaprek in ovir od vseh strani je bilo treba premagati, da se je povzpelo do današnje moči in do take stopinje popolnosti? Kjer bi vladala sokolska ideja, tam se ni bati bodočnosti, tam nas ne bo premagala ne tuja tem manj pa klerikalna sila. Vse to naj nas bodri, da začnemo z železno roko in z uma svitlimi meči delati v sokolskih vrstah, ker le v tem naša zmaga — naša bodočnost.

Ker se je pri nas rtdila misel, ustanoviti tu »Sokola« so se odločili novomeški »Sokolci«, da ustanove tu začasno le odsek — v očigled težkočam, ki nam prete, posebno ker ni primerne prostora, kar je ovira pri marsikaterem društvu. Da se bodo tudi te ovire odstranile — zato vsi na delo, da bomo čim prej šli eno vejo več — na mogočnem sokolskem drevesu, so sebo oni, ki prav radi zabavljate čez vsako novo misel, ki vodi k napredku. Več smotrenega dela — pa manj jeremijad.

DNEVNI PREGLED.

Klerikalno dokazovanje. Pri volitvah v trgovsko zbornico so zmagali v mali trgovini klerikalci. Po celi deželi so izvedli skrajni terorizem in volilce sleparili na najsmotnejše načine, a zmagali so samo z večino 39 glasov. Te zmage so klerikalci zdaj tako pijani, da blebečejo kot otroci. »Slovenec« piše, da bi bili klerikalci lahko zmagali tudi v srednji trgovini, če bi bili vsi njih somišljeniki storili svojo dolžnost, dajši so dobili le 253 glasov, naprednjaki pa 386. Iz tega pa napravljajo »Slovenec« sklep, da je dokazano, da Kregar in Štefe nista sleparila pri volitvah 1909. Kako pa to, da ima Kregar že obtožnico zaradi tistih sleparij v rokah in ga bo v kratkem dohitela roka pravice? In zakaj nista Štefe in Kregar tožila, ko se jima je stokrat očitalo javno, da sta sleparila? Slučajni izid v mali trgovini, gospodje klerikalci, ne dokazuje nič drugega, da so klerikalci tudi pri teh volitvah sleparili, samo s to razliko od leta 1909, da so delali bolj premeteno in previdno. Sicer pa še ni zapisano, da klerikalne lumparije ne pridejo na dan. Saj so one iz leta 1909 prišle tudi malce pozno!

DROBIŽ.

— **Ženski študij** na pruskim univerzah. Po zadnjih podatkih je študiralo na pruskim univerzah v zadnjem semestru 2892 ženskih slušateljic. Lani 2639 in sicer teologijo 43, (lani 41), jus 23, (lani 17), medicino 329, (lani 325), filozofijo 2497, (lani 2256). Imatrikuliranih je bilo 1986. Na vsak način velike številke.

— **Doktorica** je postala na praški univerzi dne 27. februarja gospa Kohoutova, soproga finančnega oficijala. Da postane poročena žena doktorica, je pač poseben slučaj.

— **Česke žene** izdajajo že svoje organizacijsko glasilo »Vestnik organizacij«, ki združuje vsa ženske društva. Urednice so: E. Machova, E. J. Purkyne in Marija Tumova.

— **Osrednje društvo čeških žen** namerava ustanoviti — šolo za matere, kakor so jo osnovala tudi brnske Čehinje. Povod za to šolo je dalo to, da je poslušalo ciklus medicinskih predavanj v Pragi 200 žen, kar je pokazalo potrebo posebne vrste šole za odrasle žene, posebno za matere. V šoli za matere bodo predavanja o vzgoji, o raznih boleznih in o pravicah žene v javnem in družinskem življenju. Šola bo urejena tako, da bo omogočila izobrazbo posebno delavskih vrst v predmestjih. Taka vzgoja žen-mater bo velikega pomena za vzgojo otrok, vplivala bo pa tudi na splošno kulturne in zdravstvene razmere.

— **V Švicl** je več kantonov vpeljalo celibat učiteljc. To pomeni za Švic nazadovanje, kajti v naših deželah dela ženstvo z vsemi silami na to, da se ne krati naravnih pravic človeku — zaradi njegovega stanu.

V kneževini Reus na Nemškem so vpeljali davek ne samo za samce, ampak tudi za samice.

Štefeto ve in dr. Zajčeve grožnje. Klerikalna prevzetnost bi rada povsod komandirala. V deželni odbor so klerikalci absolutni gospodarji in tudi v občinskem svetu ljubljanskem bi bili radi. Ker se napredna večina ne uklanja njihovi mogočnosti in ker sta Štefe in dr. Zajc dobila ob županu že tolikrat lekcijo kot poredna vaška paglavca, zato sta jela groziti z obstrukcijo! Obstrukcija bo taka, da bo obstala vsa liberalna mašinerija, se glasi bojni klic. Iz tega se prav jasno vidi, da klerikalcem ni prav za nobeno resno delo pri občinski upravi. V sled njih nagajivega rekurza je počivalo redno delo občine 15 mesecev in dasi zdaj priznavajo, da imajo odseki toliko dela, da ga komaj zmagujejo, hočejo brž še to zadušiti. Svarimo klerikalce pred nesramnim eksperimentom igrati se s potrpežljivostjo ljubljanskih volilcev. Zdj jih je malo v mestni zbornici, če pa bodo ovirali reden tek delovanja, se pa zna zgoditi, da bo njih število še reducirano! Njih grehe bomo ljudstvu tako natančno orisali, da jih bo spoznal prav vsak človek! — Po drugi strani so pa Štefeto ve in dr. Zajčeve grožnje nesmiselnost. »Slovenec« je pisal predvčerajšnjim, da imajo klerikalni občinski svetniki tak vpliv, da se »kljub vsemu strastnemu strankarskemu odporu liberalna večina opetovano mora kloniti pred zastopstvom Ešes.« Ne vemo, kaj klerikalci še hočejo. Hvalijo se, da vse komandirajo, pri tem pa groze, da bodo vse razbili! Sicer pa Štefe posebno pa dr. Zajc brez logike že od nekdaj izhajata!

Tako se zloraba maščuje čez čas! Ni še dolgo tega, ko je dr. Pegan v deželnem zboru kranjskem strastno napadal ljubljansko mestno upravo. Ti napadi so bili uvod k novemu volilnemu redu za Ljubljano. Dr. Pegan je govoril o korupciji na ljubljanskem magistratu pod županstvom Hribarjem. Opisoval je, kako je Hribar nekega uradnika kar kratkoma odpustil iz službe, govoril o krivicah, ki so se zgodile temu uradniku in rekel, da so se te krivice zgodile temu uradniku le vsled tega, ker ni istega političnega naziranja kakor župan Hribar. Govoril je nato, kako se je deželni odbor usmilil tega uradnika in poravnal krivico Hribarjeve korupcije. Dr. Triller in nato pozval dr. Pegana, naj pove ime tega zatiranega uradnika. — Antončič, t. j. tisti Antončič, ki je bil aretiran in zaprt pred kratkem. S tem je hotel dr. Pegan kompromitirati v deželnem zastopu župana Hribarja, pa je kompromitiral — sebe. Greh se maščuje!

Šoske družbe in drugo. Pod tem naslovom piše neki J. Sch. z Jesenic v »Zarji«: V »Zarji« z dne 2. t. m. je napisal sodrug A. K. članek pod zaglavjem »Za družbo — Zarje«, v katerem trdi: Pod vplivom teh preklicanih kulturnih člankov je ena naših delavskih organizacij darovala šolski družbi 10 K — od svoje strankarske prireditve — na »Zarjo« se pa ni spomnila. Ker ta trditve škoduje ugledu jeseniške kovinarske organizacije, zato moramo stvar pojasniti. Sodrug A. K. je pač slabo informiran, ko trdi, da smo dali šolski družbi 10 K. Pri nas vzdržuje C. M. družba otroški vrtec, ki ga posejajo izključno delavski otroci. Vsako leto razdeli odbor o Božiču med revne otroke razna darila, ponajveč obleke. In v svrhu pokritja teh stroškov prireja podružnica veselico. Ker je dobila tudi naša organizacija vabilo na veselico in ker obiskujejo tudi naši otroci vrtec, zato smo dali kot vstopnino 10 K. Nismo dali šolski družbi, ampak svojim lastnim otrokom. Pa tudi ne pod vplivom kulturne debate v »Zarji«, ker se je to zgodilo o Božiču ne pa zdaj. Podružnica C. in M. na Jesenicah ni protisocialistična in ne narodno napadalna organizacija, temveč je v delavskih, našemu mišljenju najbližjih rokah, in zato tudi nimamo nobenega vzroka odrekanja podpore, ki je v korist ne glavnih družbi, ampak našim lastnim otrokom. Toliko v pojasnilo! Kar se pa tiče polemike o šolskih družbah v »Zarji«, smo prav hvaležni vsem, ki so se do sedaj oglašili. Iz teh člankov se človek marsikaj nauči. Nas veseli to priznanje iz delavskih krogov in je gotovo pravo stališče, da podpirajo šole in šolske vrtece tudi oni, katerih otroci se v njih vzgajajo.

Gospodje le malo bolj počasi. »Slovenec« od včeraj strahovito povzdiguje S. L. S. radi volitev v trgovsko-obrtno zbornico. Zlasti pre-

vzetno piše glede male trgovine, kjer so sedaj vendarle ostali v manjšini napredni kandidati toda le za 39 glasov. »Slovenec« pravi, da je S. L. S. napredovala v vseh skupinah za 744, narodno-napredna stranka pa le za 299. Kako je »Slovenec« prišel do teh številk, nemočemo raziskovati. Rečemo in pravimo: klerikalci naj se svoje zmage v trgovsko-obrtno zbornico preveč ne vesele. Prvič ni to posebna zmaga, če dobe oni pri volitvah 12 zborničnih svetnikov le štiri, dočim jih je dobila narodno-napredna stranka sedem. Tudi bi lahko klerikalci vedeli, da je 12 zborničnih svetnikov, katere ima v celoti narodno-napredna v zbornici več kot osem, ki jih ima S. L. S. Ne glede na vse to pa je pridobila vse štiri mandate S. L. S. edinole s pomočjo Nemcev. Ako bi se Nemci volitev vzdržali, dobila bi narodno-napredna stranka še tiste tri mandate, ki so jih kupili klerikalci od Nemcev za drag denar narodnega davka. Zato pa lahko brez skrbi trdimo, da so tisti glasovi, ki značijo napredek S. L. S. nemški glasovi. Klerikalci se torej hvalijo s pavovim perjem in jih prav nič ni sram svoje zveze z Nemci. Zato narodne izdajce malo bolj počasi!

Na ljubljanskem Gradu, 7. marca 1912. »Slovenec« z dne 6. marca t. l. št. 54 piše o občinski seji v točki: Občinski reveži, da je govoril g. mestni svetnik Štefe med drugim doslovno: »Ali ni malo čudno, da n. pr. plačuje za svoje stanovanje na Gradu g. župnik Berce le 176 K na leto.« Nimam časa, baviti se z urednikom škofovega lista, sporočam pa slovenski javnosti, da ni le malo čudno, marveč zelo čudno in skrajno krivično, da plačujem sploh kako stanarino, ker sem upravičen uživati udobnosti svojega farova za 7 sob, iz katerega sem bil izgnan nasilno, v njegovih parkiranih sobah pa se čisto pasejo in goste duhovniški farovski otroci. — Glede sredstev za oskrbovanje ljubljanskih siromakov stavim tudi prav praktičen nasvet: Vsako laž, opravljanje in obrekovanje, katero so zlobno zagrešili klerikalni listi v dobi zadnjih 25 let, taksi-rajmo siromakom v korist z najnižjo globo po 1 vinar, katerega pa naj plača vsak, kdor je katerokoli teh laži čital. Prepričan sem, da ob točnem iztirjanju teh vinarjev nagradimo tak kup denarja, ki bo zadoščal do sodnjega dne za popolno in razkošno oskrbo vseh revnih ljubljancev. — **Anton Berce**, župnik Sorski.

Lepa razmere. Ko so se vršile lansko leto državnoborske volitve je divjal v štajerskem volilnem okraju Lipnica oster boj med dosedanjim poslancem Vsenemcem Malikom in nemškonalnim kandidatom Rauterjem. V volilnem boju je Malik očital Rauterju, da mu je dala vlada iz svojega dispozicijskega fonda na razpolago 10.000 K, da bi mogel uspešno agitirati in zmagati nad Malikom! Isto očitje je ponovil tudi Vsenemec dr. Frey. Rauter je tedaj tožil Freya, kateri je na prvi razpravi ponudil dokaz resnice ter predlagal, da se zaslišijo priče, ki naj potrdijo njegove trditve glede vladne podpore nemškonalnemu kandidatu! Predlagal je kot priče štajerskega cesarskega namestnika grofa Claryja in vse okrajne glavarje. Malikovega volilnega okraja, Sodišče je pripustilo dokaz resnice, vložilo je pa ob enem na ministrstvo notranjih zadev peticijo, da naj isto imenovane priče glede očitnega dejstva odveže prisega o uradni molčljivosti. Stvar se je pletla par mesecev, te dni pa je ministrstvo notranjih zadev izdalo odlok, v katerem javlja, da ne more odvezati predlaganih prič prisage uradne molčljivosti, vsled tega je postalo njih zaslišanje brezpomembno! — Vsenemško časopisje sedaj naznanja ta ministrski sklep, ki najbolje potrjuje resnico Malikovih in Freyjevih trditev, ker, ako bi te ne bile resnične, bi se ministrstvo gotovo ne branilo, da izpovedo priče resnico, tako pa je ministrstvo pod pretvezo službene molčljivosti podalo samo obljubljeni dokaz resnice. Ta obravnava je res jako značilna za naše razmere, pa naj bodo Malikove trditve že resnične ali ne; ako so resnične tedaj jasno govore o korupciji vladne politike, ako pa niso resnične, tedaj je taktika vlade skrajno nizkotna, ker ne pusti, da se pred sodiščem ovzrejo trditve proti možu, ki je sicer v politiki nemogoč! — Vlada pa molči, ker se boji, da ne bi nazadnje vendarle padla kaka beseda, ki bi bila morda za tega ali onega neprijetna!!

je začel izhajati v šestdesetih letih, v prvi dobi ustavnosti. V Dalmaciji, kakor povsod je začel takrat narodnostni pokret, ki sta mu stala na čelu Klaić in Pavlinović. Začela sta izdajati svoje glasilo, ki mu je bil prvi urednik mladi profesor Nalko Nadilo, sedanji slavni hrvaški zgodovinar. Uredniki novega glasila Nadilo, Pavlinović, Danilo, Matić, Paštrović in Tončić so imeli vedno posla z državnimi oblastmi, neštivilnokrat so bili zaprti, velikokrat obgojeni celo vezdizaj! List se je kljub vsemu prežanjanju lepo razvijal, da je danes pod uredništvom državnega poslanca Jurija Biankinija najuglednejši list v Dalmaciji. »Narodni list« je sedaj glasilo Narodne stranke, ki zastopa napredna načela in vodi odločen boj proti intrigam slovenskih klerikalcev v Dalmaciji.

— **Dober dvotip** prinašajo zadnji »Humoristični Listi«. Achenral pride v nebesa in prosi sv. Petra za vstop, češ da mu bo ohranil svetovni mir. »To bi nas stalo lepe milijone«, mu odgovori previdni nebeški ključar.

— **»Gospa s solnčnico«.** Včeraj zvečer je čital hrvaški pesnik Ivan conte Vojnović v hrvaškem narodnem gledališču svoje najnovejše delo: Gospa s solnčnico. Avtor je citiral to svoje delo že po več mestih in po utisih recitiranja konečno priredil celo za oder. Ko je čital conte Vojnović svoje delo na Reki, prisostovala je čitanju tudi neka italijanska pisateljica, ki je na njo naredila drama tak utis, da je prevedla na laški jezik. V beneškem listu »L'Adriatico« pa piše ista pisateljica: Daleč od Venecije, na nasprotni obali, bliski genija! Ta genij je conte Vojnović. Kdor ga hoče poznati, kdor hoče čuti ti drhtljaje in hrepenenja njegove duše, kdor hoče videti, v kako krčevitem boju umirajo narodi, čita naj njegovo »Dubrovačko trilogijo«. Kdor hoče spoznati epos klasične dovršenosti,

Velik narodni dar! V Gorici je umrla ta dni gospa Josipina Reinöl roj. Suhadolnik, in je volila v svoji oporoki svoje premoženje 12.000 K C. M. družbi. Gospa Reinöl je bila ločena od svojega moža, ki je bil Nemec. Kakor slišimo, je bilo njeno volilo namenjeno otroškemu vrtecu, ki bo na ta način imel v svojem volilu stalno podlago. Velikodušen dar naj bi dal zgled vsem onim, ki si hočejo v narodu ohraniti trajen spomin, kajti rodovi rastejo iz položenih temeljev in nosijo seboj imena onih, ki si z deli ustvarjajo večno življenje.

Na dunajski živnozdravniški visoki šoli je bil dne 2. marca promoviran živnozdravnikom Josip Bertonec, starejšina »akad. društva slov. veterinarjev na Dunaju«. Častitamo!

Kinematograf »Ideal«. Danes specialni večer. 1. Tu nikakor voda ne počiva. (Krasen naraven posnetek in barvah.) 2. Vlomilec v stiskah. (Velekomično.) 3. Tu šumela voda in naraščala. (Lepa drama.) 4. Severozahodna obala Francije. (Potovalna slika, samo zvečer.) 5. Mladostna leta hitro ste minula. (Drama samo zvečer.) 6. Debeloglavec. (Krasna veseloigra.) 7. Kako Luka plačuje svoje dolgove. (Velekomično.) — Jutri učinkoviti spored »Skrivnost dveh duš«. (Drama.) »Poletno ljubimkanje. (Veseloigra Nordiskilim in drug.) Maks kralj mode. (Velekomično) in 6letni Fricek. — V torek Madame Sans-Gene.

Ildrija.

Obisk se obeta Ildriji. Čujemo, da nameravata obiskati naše mesto dva odličnjaka: deželni predsednik ekscelencja baron Schwarz in deželni glavar dr. Sušteršič. Kdaj se to zgodi, o tem molči naš vir. — Kadarkoli prideta, ne prideta prezdolaj. Ildrija je od dežele in države toliko zapostavljena in zanemarjena, da je res že najskrajnejši čas, da se spomni našega mesta ena in druga. V deželnem zboru smo čuli že štiri leta govoriti o vseh tistih zadevah, ki čakajo v našem mestu nujne rešitve. Bilo je tudi več sklepov storjenih, ki bi bili, ako bi jih uresničili, Ildriji v korist, ki pa so ostali do danes, žal, samo na papirju. Da bi Ildriji kaj dejanske pomagali, te resne volje poklicani faktorji še niso pokazali. — Prav je, da se prideta na lastne oči prepričati o stanju in položaju našega mesta načelnik državne oblasti v naši deželi in načelnik deželne uprave. Če ne bosta iskala samo pristranskih informacij v Didičevem hotelu in v farovžu in če ne bosta gledala samo s klerikalnimi očmi, ampak če bosta stopila med ogromno večino našega naprednega ljudstva in ako bosta premotrila socialne, zdravstvene materialne, komunikacijske itd., razmere našega mesta s strogo objektivnega stališča, ki je edino primerno njih službam in odgovornosti, potem: Dobro došla! — Ako in kadar prideta z namenom, da pomagata uresničiti že neštokrat izrečene zahteve idrijskega delavstva in meščanstva, naj prideta v prepričanju, da storita le svojo dolžnost, ki jo je dežela in država že predolgo zanemarjala, ki bi je pa spričo materialnih koristi, ki jih ima ena in druga od Ildrije, ne smela niti trenotek dalje zanemarjati!

Nov avtomobil, last trgovca Valentina Lapajnet, je že dospel v Ildrijo. V vozu je prostora za 20 oseb, na vozu pa je pripravljena streha za prtljago in blago. Kadar bodo med lastnikom in politično oblastjo dogotovljene formalnosti, bo začel tudi ta avtomobil meriti vsakdanjo pot med Ildrijo in Logatec.

Zadnje nedeljo je obiskala naše mesto večja družba gospodov in dam z Vrhnike. Ogledali so si zanimivosti Ildrije in se zvečer zopet vrnili domov. Škoda, da so imeli slabo vreme. Ob solncu je tudi v našem mestu prijetnejše.

Občno konzumno društvo v Ildriji ima v nedeljo, 10. t. m. ob 9. uri dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu« svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Občno konzumno društvo je socialno demokratska gospodarska organizacija. Posebno zadrugo imajo tudi idrijski klerikalci, prvi v svoji, drugi pa v erarični hiši, ki jo imajo vzkupu za malenkostno letno najemščino — če se ne motimo — 200 kron.

Trst in Primorje.

N. D. O. pri sv. Ivanu in v Škedenju. Javen shod zidarske skupine se vrši pri sv. Ivanu v soboto ob 6. uri zvečer v »Konzumnem društvu« in v nedeljo ob 2. uri popoldne v »Gospodarskem društvu« v Škedenju. Govorilo se bo

kdor hoče poslušati besede premaganega naroda, kdor hoče poznati mater, ki polaga domovini na oltar za svobodo devet sinov-junakov, čita naj »Smrt majke Jugovića«, kdor pa hoče videti moderno tragedijo, v kateri je sinteza zvene, lepe in perversne, vseh stoletij od Klitemnestre do Kleopatru, od lady Hamilton pa do Tarnowske, rajde vse to v Vojnovićevi drami »Gospoja s suncokretom«. Conte Vojnović čita in recitira kakor Sofokles stare grške sam svoje delo, da odkrije vsem dušo svoje pesmi in »Ljepoti in Prozi!« — Conte Vojnović je dobil brozjavno poziv iz Beograda, da čita tudi tam svoje delo.

— **Ga. Maja de Strozzi** koloraturka zagrebskega narodnega gledališča je gostovala pretekli teden v Magdeburgu in sicer je pela vlogu Plutina v Thomasovi operi Mignon. Ga. Strozzi je dosegla velik uspeh in jo je ravnateljstvo angažiralo takoj za več let. Tako izgubi hrvaško gledališče eno svojih najodličnejših pevk. Hrvaški listi obžalujejo njen odhod in žalijo, da se ni posrečilo zadržati umetnice zagrebskemu odru. Ga. Maja de Strozzi je začetkom letošnje sezone nastopila parkrat kot gostinja tudi v Ljubljani in pela z velikim uspehom partijo Gilde v Verdijevi operi Rigoletto. Ljubljansko gledališko občinstvo je takrat očarala s svojim čistim glasom in lepo igro.

— **Branislavu Nušiću**, znanemu srbskemu pisatelju, so povodom njegovega bivanja v Zagrebu uprizorili njegovo komedijo »Svet«. Hrvaško občinstvo je prirejalo navzočemu pisatelju burne ovacije. Veseli večer, ki je na njem čital svoja najnovejša humoristična dela, je uspel najbolje ter je bil pisatelj in recitator predmet burnih ovacij.

o položaju slovenskih zidarjev v Trstu in okolici.

Ravnatelj pozval orožnike v šolo. Na povelje ravnatelja hrvatske gimnazije v Sušaku je bilo aretiranih sedem dijakov. Dijaki so namreč zabranili vstop profesorjem v razrede, ker so proglasili stavko. Stavkali so vsled tega, ker je bil eden njihovih kolegov aretiran povodom zadnjih splošnih štrajkov in demonstracij proti nasiljem na Hrvaškem in banu Cuvaju. Ravnatelj se pa s uporniki dijaki ni mnogo pogajal, temveč je kar kratkoma telefonično pozval orožništvo v šolo in dal sedem dijakov takoj aretirati. Dijake, kakor profesorje je ta hitri korak ravnatelja presenetil.

Italijanske laži razkrite. Huda kri italijanstva je dobila močan tuš. Energični nastop slovenskih odvetnikov in državnih poslancev, je kmalu razkrinkal in bode kmalu premagal vsa nasilja Italijanov na justico. »Piccolo« je že zmagonosno vzdignil glas in njegove pozavne so hotele prevariti celo tržaško javnost. Vendar bode ostala vsa porotna afera za Italijane nova blamaža, za Slovence pa nova zmaga. Justični minister dr. Hochenburger je sam razkril »Piccolove« laži in še bolj se bodo pa italijanski klikarji začudili — ko se prično prikazovati posledice njih uradne pristranosti.

Se bodo morali že počasi navaditi tudi na slovenske porotnike. Italijanski svojci v Trstu je preveč razvajena že na pristranost in krivično postopanje napram Slovincem. Pa se bodo morali počasi navaditi tudi magistratni klikovci na pravično mero tudi za Slovence v Trstu. Seveda, dokler bodo rezali kruh Slovincem oni, se to še ne bode zgodilo. Pa časi se menjujejo in nasilje rodi odpor, zato z našo malodušnostjo in obzirnostjo ne bo več računati tudi magistratovcem.

Velik protestni shod zoper nasilje sodišča bode v nedeljo ob 10. uri v Narodnem domu v Trstu. Ob tej priliki bodo javno protestirali vsi tržaški Slovani zoper pristranost, ki jo hoče italijanska klika uvesti v sodno dvorano. Čuvati je potreba nepristranost justice in ostro protestirati zoper uvajanje politike v sodno dvorano. Naši slovanski porotniki so bili pravilno izžrebani, zato morajo ostati tudi kot taki funkcionarji nadalje. Njih razpustitev je zakonomolstvo; odgoditev porotnega zasedanja je protipostavnost.

Različna mnenja. Kako različna so mnenja sodnih korporacij, nam kaže zadnji sodnijski slučaj v Trstu. Kakor sodne korporacije, tako si tudi državna pravdništa raznih dežel nasprotujejo. Kar je n. pr. na Kranjskem zločin, to je čez mejo — malenkost. Konfiskacije nam dajejo najlepše dokaze za to. In vse to izvira iz vladnega režima v Avstriji. Kakor tiči n. pr. dež. sodišče v Trstu pod pritiskom italijanske odvetniške kamore, tako tiči justično ministrstvo pod pritiskom nem. nacionalcev itd. — kar kaže Elsner.

Na vojaškem trgu se je kar trlo ljudi, ko so odšli in ko so prišli vojniki. Oviran je bil tudi promet, tako da so bili tramvaji tačas ustavljeni. Dne 5. popoldne je odšel priljubljeni 97. pešpolk iz Trsta. Dne 7. t. m. pa je prišla ob tričeter na sedem nova garnizija iz Dunaja. Tudi ob tej priliki je bilo polno radovednih ljudi pred vojašnico. Novi polk je polk Marije Terezije, št. 32. Posebno težko bode tržaško občinstvo pogrešalo priznano dobro godbo 97. pešpolka, ki je pod kapelnštvom sedanjega kapelnika »Slov. Filharmonije v Ljubljani, Tepljem doseglja svoj višek.

Socialni demokratje so imeli v Trstu shod na katerem so odobrvali stališče socialnih demokratskih zastopnikov v mestnem svetu, njih taktiko in so pozvali zastopnike, da vstrajajo pri sedanjih zahtevih glede oddaje novega tramvajskega omrežja. Sklenili so resolucijo, ki v prvem delu protestira proti stanarinski draginji, ki jo deloma pospešuje tudi starinarški podjetje. V drugem delu se pa obračajo za lastno oskrbo novega tramvajskega omrežja in proti oddaji istiga privatni akcijski družbi. — Kakor znano, so socialno demokratični zastopniki odpustili od obstrukcije. Vršila so se pogajanja med laško-liberalnim in socialnodemokratičnimi zastopniki in prišlo je do kompromisa. Na podlagi kompromisnih točk ima občina vplivno besedo pri nastavi tarifov in delavcev, kakor tudi še nekaj drugih vplivnosti. Vprašanje je le, če akcijska družba te pogoje od občine sprejme.

Nemške bolečine. Na poslopju gozdne in domenske direkcije v Gorici mislijo napraviti nemško-italijansko-slovenski napis. Dasi se slovensčini odmerja zadnji prostor akoravno je večina prebivalstva slovenska, že cviliijo Nemci, da je nemška »posest« v nevarnosti in da ti preklicani Slovenci povsod hočejo vse pod se spraviti. Ali ni to že smešno?

Štajersko.

Zveza narodnih društev na Štajerskem. Poročali smo že, da pripravlja Zveza štajerskih naprednih društev predavanja v Celju in po deželi. Doslej ste se vršili v Celju dve javni predavanji. Dr. Lev Brunčko je razpravjal »O pangermanizmu«, dr. Jože Pučnik: »O razmerju slovenske inteligence do katoliške vere in njenih predstavitev«. Predavanja se vršijo v celjski čitalnici vsako soboto večer. Prihodnjo soboto 9. sušca je Vošnjakov večer, imenom Zveze narodnih društev predava urednik Janko Lesničar o dr. Jos. Vošnjaku.

Celjska narodna čitalnica priredi v soboto 2. sušca ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« Vošnjakov večer. Na sporedu je slavnostni govor, koncert Narodne godbe, Vošnjakova enodejanka, petje čitalničnega pevskega zbora pod vodstvom gosp. Cirila Pregel. Upamo, da ne bomo ta večer, ki je posvečen spominu našega velikega narodnega buditelja iz dobe taborov, pogrešali nikogar.

Braslovče. Občni zbor naše Ciril-Metodove podružnice, ki se je vršil v nedeljo pri Rössnerju, se je prav lepo obnesel. Zborovanje je otvorila ob nenavzočnosti g. predsednika podpredsednica gđ. Ježovnikova. Blagajniško poročilo je podal g. Pauker, kateremu se je izrekla za trud in požrtvovalnost zahvala. Kot odposlanec Družbe je

obširno razpravljal g. pot. učitelj Ivan Prekoršek o pomenu C. M. D. in nalogah podružnice, ki po dveh letih društvenega spanja vstaja k novemu življenju. Pri volitvah se je izvolilo v odbor nekaj novih močij, g. Krefl za predsednika. Clannarine se je zbralo 82 kron. Braslovški podružnici in novemu odboru kliče mo: krepko naprej na delo za velik cilj Ciril Metodove družbe.

V celjski okolici se snuje slovenska požarna bramba s sedežem v Gaberjih. Ustanovni občni zbor bo v nedeljo 24. marca. Na pomoč! Nova slovenska gostilna v Celju. V nek-daj Lemeževi, sedaj dr. Božičevi hiši v Rotovski ulici je prevzela gostilno gđ. Fanika Lebič.

V Celju je otvoril g. Anton Kocuvan trgovino v posojilniški hiši na Ringu. Bil je prej v Sošanju.

Z gumbom se je zadušila v Gradcu 2letna hčerka sluga Lamuta. Prišel ji je v sapnik in ker ni bilo pomoči, je dekletce umrlo v 10 minutah.

Zgorla je v Trbovljah 7letna delavčeva hči Kristina Dolšek, ki je prišla preblizu štedilnika in ji je jela goreti obleka, da je bil otrok v trenutku v ognju.

Sleparček. Agent Ivan Rebriček v Gradcu je dal inserat v neki list, da preskrbljuje posojila. Ker je imel samo namen ljudi slepariti in je neko posestnico tudi že otcigani, so ga dali pod ključ.

Z vrelo kavo ga je polil. V Trbovljah sta se sprla rudarja Peter Andrijan in Franc Očko. Očko je v jezi zgrabil za lonec vrele kave in jo vrgel v obraz Andrijanu, ki je dobil strašne poškodbe ter zgubil tudi eno oko. Prepeljati so ga v ljubljansko deželno bolnišnico.

Divji vojak. V Gradcu je neki nemški vojak 43letno kuharico Marijo Lapuh tako udaril s sabljim hrbtom po prsih, da ji je zlomil dve rebri.

Hudo se je opekel 2letni Alojzij Zagar iz Trbovelj, ker se je prevrnil nanj lonec vrele vode. Težko da bi ostal pri življenju.

Huda kazen. Rudar Franc Škorjanc v Celju je ukradel iz nekega skladišča precej sladkorja. Obsojen je bil na 13 mesecev težke ječe.

Uboj. Delavca Lovrenca Mahničja iz Planine je doslej še neznan napadalec na Reki tako prematil, da je revež umrl v bolnišnici.

Popravek. V večeršnjih učiteljskih vesteh iz Štajerskega se ima glasiti, da je učitelj Josip Golob imenovan za učitelja v Vuzenici. Saldenhufen je nemška označba.

PROSVETA.

Sinočnja predstava. Ljubljansko občinstvo je sito umetnosti in zabave; treba bo misliti na to, kaj bi mu sploh dali, da bi napolnilo gledališče. Včeraj so se dale »Amaconke« četrtri in hram slovenske Talije se je svetil v svoji praznoti. Najbolj v ložah, parterja je bilo nad polovico zasedenega, enako galerija. Treba bo res sestaviti poseben odsek, ki bo premislil o tem, kaj bi še dali. Primerna udeležbi je bila tudi igra. Poznalo se je, da ni prave vne me na odru. Toliko, da se je izpolnil večer. Ne bo kazalo več ponavljati. Upajmo, da bodo novi kosi, ki se obetajo zopet častnejši za občinstvo in za oder.

Iz pisarne slovenskega gledališča. V soboto zvečer prvič velika Millöckerjeva opereta »Dijak prosjak« (za nepar-abonente). — V nedeljo popoldne ob 3. uri velezabavna komedija »Mala harienistka« (za lože nepar), zvečer opereta »Dijak prosjak« (za lože par.) — P. n. abonentom na sedeže: Par-abonentje so imeli do danes 42 predstav, nepar-abonentje pa 43. Da se število novitet enakomerno razdeli, se vrsta predstav izpreminja. Zato naj blagovolijo p. n. abonente paziti na vzambo na lepakih. Vse nedeljske predstave pa se bodo poslej vršile izven abonementa.

Sattnerjev oratorij. Občinstvu, katero bo kakor čujemo v ogromnem številu pose-tilo oratorijske koncerte Glasbene Matice, nujno priporočamo, da si nabavi in prečita temeljito in poljubno razlago Sattnerjevega oratorija, ki se je za ta izvajanja posebno izdala. Muzikalnemu občinstvu bo posebno dobro do-

šlo, da so v razlagi vse važnejše misli in motivi z notami natisnjeni, tako da bo imelo večji in v popolnejši užitek v koncertu in da mu delo ostane v živem in trajnem spominu. Nič manj kakor 52 važnih misli iz oratorija je v knjižici z notami natisnjenih. — Za prvi oratorijski koncert Glasbene Matice, dne 13. t. m. se dobivajo vstopnice v parterju le še po 3 K in nekaj na balkonu po 5 K. Drugi sedežisorazprodani. Obiskovalcem koncertov z dežele priporočamo, da si preskrbe vstopnice za drugi, odnosno tretji koncert v dneh 14. in 17. t. m., ker se kaže izvanredno zanimanje za koncerte.

DRUŠTVA.

Pevsko društvo »Slavec« priredi v nedeljo, dne 10. t. m. za svoje člane in prijatelje društva zabavni večer v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

Redni občni zbor pevskega društva »Slavec« se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 2. popoldne v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« z običajnim dnevnim redom.

Slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v sezni 1912/1913. sledeče prireditve: 1. Dne 9. ozir. v slučaju slabega vremena dne 16. julija t. l. veliko spomladansko vrtno veselico. 2. Dne 4. oziroma 11. avgusta t. l. polno vrtno veselico. 3. Dne 31. decembra t. l. običajni »Silvestrov večer«. 4. V mesecu aprilu t. l. pevski večer in 5. v mesecu oktobru t. l. koncert. Kraj, kjer se bode vršila kaka prireditev in pa natančnejši spored istih priobčevali bomo vedno sproti. Slavno občinstvo ozir. prijatelje društva opozarjamo tudi na to, da bomo skupno z ženskim zborom priredili več manjših in večjih pešizletov, kjer gotovo ne bode manjkalo ne petja ne zabave. Slavna bratska in druga društva ujudno prosimo, naj se blagovolijo pri določitvi svojih prireditev na zgoraj označene dneve ozirati.

»Sokol« na Vrhniti priredi v dvorani narodne »Čitalnice«, prvič vpriporjeno gledališko predstavo »Zvesta Mana«, dramo s petjem v 4 dejanjih — spisal Iv. Tischler. Igra je posneta iz življenja ameriških Slovincem in vzbuja splošno zanimanje. Predigra — Volarič »Oj rožmarin...«, tenor-solo poje br. Mirko Korenčan s spremljevanjem na glasovirju. Začetek točno ob pol 8. zvečer. Ker je imelo društvo z nabavo novih kulis ogromnih stroškov, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Sokolska društva, ki niso dobila Muchovega lepaka za VI. vsesokolski zlet, naj se takoj obrnejo na br. R. Švajgerja na Kralj. Vinogradih, Havičkova 64, kateri jim pošlje Urbanov lepak. Na zdar!

Društvo jugoslovanskih železničnih uradnikov opozarja tem potom vse svoje člane, da se vrši III. društveni redni občni zbor v nedeljo, dne 10. marca t. l. v Trstu ob pol 3. uri popoldne in sicer veliki dvorani »Slovenske Čitalnice« (glavni vhod Narodnega doma). Razen običajnih so na dnevnem redu druge važne točke, n. pr.: sprememba društvenih pravil in poslovnika, povišanje članarine, ustanovitev podpornega sklada itd. Z ozirom na važnost dnevnega reda pričakuje osrednji odbor najčastnejše udeležbe, toliko od strani tržaških kolikor od strani zunanjih tovarišev članov. Cilj vseh tovarišev članov dne 10. t. m. bodi tedaj: Občni zbor v Trstu, Narodni dom!

Osrednji odbor D. J. Ž. U.

Odbor blejskega društva za povzdigo prometa tujcev vabi na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 10. marca t. l. ob treh popoldne v veliki dvorani »Blejskega doma«. Na dnevnem redu so važni razgovori in volitve odbora. Nečlani kot gostje dobrodošli. Glasovalno pravico pa imajo le člani. Prijave bo sprejemal odbor pred občnim zborom.

Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju priredi svoj III. redni občni zbor dne 9. sušca t. l. ob osmih zvečer v restavraciji »Zur goldenen Glocke«. V/1., vogal Schönbrunnstrasse 8 in Kettenbrückengasse 9. Gostje dobrodošli!

Akad. društvo »Slovenija« na Dunaju ima v soboto, dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer svoj V. (zadnji) redni občni zbor v restavraciji »Zum Magistrat« I. Lichtenfelsgasse 3 (poleg rotovža). Na dnevnem redu sta poleg običajnih točk še volitve v eksekutivno nar.-rad. d-štva in proračun za letni tečaj 1912. — Gostje dobrodošli. V soboto popoldne ob pol 11. uri pa je v društvenih prostorih zopet predavanje o politično-parlamentarnem seminarju; predava g. dr. Kramer o poslovniku parlamenta in novem brambnem zakonu. Dostop dovoljen vsakomur!

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 7. marca. V današnjo debato o predlogih draginjskega odseka je posegel tudi minister za javna dela Trnka. V svojem strokovnjakem govoru se je bavil o sedanjem položaju industrije premoga posebno z ozirom na sedanji štrajk na Angleškem, ki bo imel v Avstriji posledic. K nujnemu predlogu o sodnih razmerah na Češkem se je oglasil k besedi tudi ljubljanski poslanec dr. Ravnihar, ki se je obširno bavil s Hochenburgovim režimom na sodnem polju na jugu monarhije. Hochenburgerjev režim je danes popolnoma raznarodovalen; vlada in justična uprava v graškem nadsodišču se stavita aktivno v službo Nemštva, ki stojita pod vplivom in navodili raznih Volksratov. Višja mesta v sodni upravi so izrečno domena nemštva, slovenski uradniki se prezirajo v korist nemških. Nemški sodni praktikanje ne poznajo slovenskega jezika, pa vendar v sodni službi dosežejo lepo karijero in to hitro, dočim se slovenski kandidati preterirajo! Dalje omenja glasovite Elsnerjeve fermene, ter zavrača takratne Hochenburgerjeve trditve, da je nemščina uradni notranji jezik graškega nadsodišča. Kar zahtevajo češki poslanci glede sodnih razmer na Češkem zahtevajo tudi Slovenci! Apelira na vse slovanske poslance, da naj podpirajo slovenske težnje in pripomorejo Slovincem do dosege svojih pravic.

AVSTRIJSKA MINISTRSKA KRIZA.

Dunaj, 7. marca. Merodajni krogi vstrajajo, mora parlament dovoliti provizorij v vojaških vprašanjih. Oseba ministrskega predsednika grofa Stürgkha pa ne nudi nobenih garancij, da bi ta mogel za provizorij doseči potrebne kvalificirane večine, zato se splošno zatrjuje, da je odstop Stürgkha vprašanje bližnjega časa. Kot njegov naslednik se imenuje bivši ministrski predsednik Beck. Nastane le vprašanje, ali odide Stürgkh sam ali pa poda kabinet celokupno demisijo. Verjetnejše je zadnje, ker ako bo mogla zadobiti kaka vlada potrebne večine, mogel jo bo zadobiti le strogo parlamentarni kabinet.

ČENSTOHOVSKI PROCES.

Obsodba.

Pjotrkov, 7. marca. Danes se je razglasila v čenstohovskem procesu razsodba. Naval v sodno dvorano je bil naravnost ogromen. Sodišče je izreklo naslednjo obsodbo: **Pater Damazij Macoch se obsodi radi umora, ponarejevanja dokumentov, ponarejevanja in tatvine na 12 let težkega prisilnega dela v sibirskih rudnikih in dosmrtno deportacijo v Sibirijo; Helena Maczochova se obsodi na 2 leti ječe; pater Starzewski, na pet let a pater Olesznicky na eno leto ječe.**

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Rim, 7. marca. Italijanska vlada oficijelno izjavlja, da se noče omejit na nikake gotove pomorske akcije proti Turčiji temveč, da bo nadaljevala z istimi z vso energijo, ker ji je na tem, da se napravi čimprej konec sedanjemu

Čenjeni bralci se bodo gotovo spominjali, da so si bile vse te osebe v sorodstvu! Vojvoda Orleanski je bil kraljev brat. Vojvoda Berry stric kralja in Ludvika. Ivan Neustrašni, vnuk kralja Ivana Dobrega, pa je bil bratranec Karla Sestega in Ludvika Orleanskega.

Kakšna rodbina!... Kakšna kri!... Gri-zeže in uničujejo sovraštvo, srdite bratomorne vojske in vladohlepe je izpolnjevalo življenje potomcev Ivana Dobrega!

Ali je bila še na svetu atridska familija, enaka tej tukaj, v kateri je med zvijačo in nasiljem bujno poganjalo bratomorstvo in uboj! Prokletstvo je bilo pisano nad plemenom Valois, ki je začelo z šentjernejsko nočjo in končalo s Karlom Devetim in Henrikom Tretjim, groznimi podobami obsedenstva!

V kletki, kjer so vohale zverine okoli kraljevskega prestola, varovanega čudežno s prisotnostjo drobne Odette, se je nahajal mož, ki smo mu dolžni izreči spoštovanje, četudi le mimogrede: kajti vojvoda Burbonski, brat Ivane Burbonske, soproge Karla Petega in takoj stric Karla Sestega od materine strani, ne stoji v naši povesti v ospredju, kakor tudi v zgodovini ne, ki bolj ljubi in razsvetljuje svoj plamenico uničujoče nature.

Vojvoda Burbonski je bil predstavitelj najčistejše razumnosti. Težko bi bilo dognati, kaj je mislil o svoji dobi in o ljudeh, v katerih družbi je živel. Oddaleč bi mogli morebiti dobiti odgovor na vprašanje iz pogovora, ki se je vršil o neki priliki, ko so silili vanj, da naj se živejše začne zanimati za javne zmede, češ da je edini poklican, radi svoje poštenosti, na-

Ljudstvo je pritiskalo bližje in množica se je večala od hipa do hipa. Tisoči, desettisoči so že sledili železnemu krdelu. Zeseni otroci so se mešali in drenjali med konji in navdušeni klici so bili slišati od vseh strani. V širokih, trdno zvezanih vrstah se je pomikal celi tok kričeče množice po pariških cestah za Burgundcem in plat zvona se je mešal z oglušujočim divjanjem ljudstva, ki je upilo:

— Končana je naša beda! Burgundec! Živio Burgundec! Udri, bij!...

Ko se je Ivan Neustrašni vrnil v svojo palačo, je bil Ivan njegov...

Prebivalstvo je z upravičenostjo dajalo duška svojemu razpoloženju. Kajti beda je bila velika, davki neznosni; vse, karkoli je kazalo le naj manjše upanje, da bi si odpomoglo bolečemu stanju, je bilo sprejeto z fanatičnim navdušenjem. Razumno, pridno in dobro meščanstvo se ni ustrašilo prekucije in smrti, kadar koli se je oglasil klic po svobodi! In tako se je oprijelo tudi sedaj pomoči Burgundca, kot rešilne bilke proti izsesavajočemu Ludviku Orleanskemu, dasi je Burgundca sovražilo radi njegove ošabnosti in nasilnosti.

Kraljev brat ni bil osovražen, niti se ga niso balli. Ali razmetaval je s polnimi rokami denar, ki ga je plačevalo meščanstvo v podobi davkov. In tudi vladanje, ki je je vodil vojvoda Orleanski, kajti kralj ni štel, vojvoda Berry pa se je dipomatično držal za kulisami monarhičnega pozorišča, je bilo veliko na slabših nogah, kakor je bilo videti na zunaj; vladarska avtoriteta je zgubljala na veljavi in v solidnem ter

vojnemu stanju. Od torišča svojih akcij pa izključuje le Jadransko in Jonsko morje, druge si pa pridržuje popolnoma svobodne roke!

ŠTRAJK V TRSTU.

Trst, 7. marca. Danes je stopilo v štrajk 15.000 delavcev tukajšnjega »Stabilimento technico.«

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. Fran Lah v Ložu! Potrjujemo tem pottom da niste v nobeni zvezi z dopisom iz Loža z dne 2. t. m.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 18— Četrta leta . . . K 4:50
Pol leta . . . K 9— En mesec . . . K 1:50

V upravnistvu prejemani na mesec K 1:20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20— Četrta leta . . . K 5:—
Pol leta . . . K 10— En mesec . . . K 1:70

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravišstvo „DANA“.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni popusta. In se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakih. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Šivilje in učenke se takoj sprejme. Kie, pove »Prva anončna pisarna«.

Mladenič prost vojaščine, večš slovenskega in nemškega jezika želi službe pisarniškega sluga, ali kaj temu primerne. Ponudbe pod »Mladenič« na »Prvo anončno pisarno.« 209—3

Pridno pošteno deklico najraje z dežele, sprejme za učenko s celo oskrbo krojačica Roza Medved, Mestni trg 24. 210—3

Proda se dobro ohranjena

kontrolna blagajna.

Več pove g. Kovačič, Sv. Jakoba trg 5.

Umetni in trgovski vrtnar J. WIDER, v Ljubljani.

Trgovina cvetlic:
Šelenburgova ulica šte. 3.

Vrtnarija:
Cesta na Rožnik šte. 25.

Točna postrežba in takojšnja izvršitev vsakovrstnega vezanja cvetlic. 50

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.

BLAŽ, Dunajska cesta.

SEVER, Krakovski nasip.

PICHLER, Kongresni trg.

ČEŠARK, Šelenburgova ulica.

DOLENC, Prešernova ulica.

FUCHS, Marije Terezije cesta.

MRZLIKAR, Sodna ulica.

ŠUBIC, Miklošičeva cesta.

ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.

PIRNAT, Kolodvorska ulica.

ŠENK, Resljeva cesta.

KOTNIK, Šiška.

TIVOLI, na žel.prel. pri Nar. domu.

KOŠIR, Hilšerjeva ulica.

STIENE, Valvazorjev trg.

SUŠNIK, Rimska cesta.

UŠENIČNIK, Židovska ulica.

KLEINSTFIN, Jurčičev trg.

KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.

KUSTRIN, Breg.

TENENTE, Gradaška ulica.

VELKAVRH, Sv. Jakoba trg

SITAR, Florjanska ulica.

BLAZNIK, Stari trg.

NAGODE, Mestni trg.

KANC, Sv. Petra cesta.

TREO, Sv. Petra cesta.

KUŠAR, Sv. Petra cesta.

PODBOJ, Sv. Petra cesta.

ELSNER, Kopitarjeva ulica.

BIZJAK, Bohoričeva ulica

REMŽGAR, Zelena jama.

SVETEK, Zaloška cesta.

KLANŠEK, Tržaška cesta.

JEZERŠEK, Zaloška cesta.

LIKAR, Glince.

ŠTRKOVIČ, Dunajska cesta.

ŠTRAUS, Škofja ulica.

Restavracija „Narodni dom“

v Ljubljani.

Danes v petek zvečer

polenovka

na italijanski način prirejena. — Izorno črno, belo in rdeče vino.

Za obilen poset se vljudno priporoča

212

Marija Dražil, restavraterka.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Franciščanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in oprem-

ljena za tisk vsakovrstnih

tiskovin: knjig, brošur,

urad. tiskovin, not,

lepakov, vizitk,

in kuvert.

□ □

Litografija. - Stereotipija. - Naj-

modernejšje črke in okraski.

Tisk v različnih barvah.

Najfinejša izvršitev.

Solidna in točna

postrežba.

□ □

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Išče se v najem, eventuelno se tudi kupi dobro vpeljana

trgovina ali gostilna

na Kranjskem, Štajerskem ali Koroškem.

Ponudbe sprejema „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Franciščanska ulica 8. 211

Restavracija

„Narodni dom“

v Ljubljani

sporoča, da ima vpeljana dobro domačo ter pristno češko, dunajsko in italijansko kuhinjo, ter se priporoča za prireditve skupnih banketov, obedov in večerij.

Za večerje je poskrbljeno pred in po gledališki predstavi.

Sprejemajo se deklice za učenje v kuhanju. Zajtrki od 20 vin. nadalje, kosilo od 60 vin. nadalje, večerjo od 40 vin. nadalje.

Dobra vina in vedno sveže pivo.

Veliki gostilniški prostori in arena so jako primerni za

občne zборе. shode in zborovanja.

Vsako nedeljo in praznik je ves dan in zvečer kegljišče na razpolago.

Na vrtu krasen prostor za balinjanje.

Vljudno se priporoča

Marija Dražilova
gostilničarka.

Najnovejše, dobro in ceno se kupi

edino le v

„Angleškem skladišču oblek“, Mestni trg 5.

Ogromna zaloga najnovejših spomladanskih oblek, raglanov, klobukov itd. za gospode in dečke, ter najmodernejša konfekcija za dame in deklice, nudi vsakemu okusu v popolno zadovoljnost. — Dospeli so tudi iz Pariza, Berlina in Dunaja osebno kupljeni modeli damske konfekcije, katere zadene poseben chic in pozornost. — Cene priznane nizke in brez konkurence.

O. BERNATOVIČ.

Del. glavica:

K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad

K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 182 —

pogumnem meščanstvu je klilo nezadovoljstvo že dolgo dobo.

Tako je bilo mogoče, da je postal Ivan Neustrašni v enem dnevu ljubljene Pariza...

Celo noč se je mesto bunilo.

Mornarji na Seni, mesarji kamnoseki in druge korporacije so pošiljale odposlance v palače vojvode in ga zagotavljali, da je ljudstvo pripravljeno zdrobiti verige in spremeniti mesto v bojno polje.

Ivan Neustrašni je bil osumljen. Spoznati je mogel globočino prepada, ki je zijal med plemstvom in meščanstvom. Vedel je, kake čudeže so izvršili uporni Jakobinci, Tuhinci in Maljotinci. In ko je govoril Ivan Caboche, eden izmed delegatov, ga je pričelo resno skrbeti, kako bo zopet potisniti v kletke razmahujoče se volkove...

Vendar njegovo sovraštvo do Ludvika Orleanskega je bilo silnejše nego skrivni pomsleki. Hotel je oblast! Hotel jo je na vsak način in za vsako ceno. In kakih laži, katerih nizkosti ni zmožen človek, ki ga je obvladalo vladohlepie z neodoljivo, nerazumljivo in končno brezumno voljo, biti gospod nad vsemi! Ivan Neustrašni je stiskal prijazno roko, trkal z napolnjenimi kozarci z odposlanci, obljubljal zaklinjal se, vendar zadrževal z vso močjo izbruh prekucije, ki se je tako naglo porodila v ljudstvu. Delegacije so obljubile, da ne bodo ničesar podvezemale z vojvodo in z ljudskim načelnikom.

Drugega dne je železno krdelo zopet jez-dilo po ulicah in netilo navdušenje. Ivan Neustrašni je jahal brez jeklene obleke; oblečen

je bil v fino rujavo blago in odet z modrim plaščem.

Proti tretji uri popoldne je prispelo šest tisoč vojakov pod vodstvom Courteheuse-a in Grines-a. Nastanili so jih pri meščanih okoli in okoli Hiše Saint-Pol in zlasti v ulici Saint Antoine. Skoro ni bilo hiše, ki bi se ne požurilo dovoljno počastiti in pogostiti prišlecev, ki si niso mogli razlagati velikega navdušenja, s katerim so bili sprejeti; napajali so se in brez konca in kraja hvalili Pariz in gostoljubno ljudstvo.

Navdušenje Parižanov je priklopelo do viška, ko se je zvečer raznesla bliskoma med množicami vest, ki je utrdila upanje in samozavest ljudstva.

Bila je nemudoma sporočena vojvodi in ga navdajala z zono strahu:

Kraljica je bila zbežala!

Umaknila se je v grad Beauté na reki Marni in bila pripravljena, od tam vsak trenotek pobegniti čez mejo na Nemško.

Načrt Ivana Neustrašnega se je začel majati v temeljih, kajti ravno na kraljico je zidal vso svojo bodočnost, ki ji je hotel dokazati svojo moč, s katero je zavzel Pariz — hitreje, kakor si je sam želel.

Kraljica je zbežala; kaj mu je še preostajalo? Postane poglavar puntarjev in pred njim je ležala dvomljiva sreča občanske vojske.

Vojvoda Berry je ostal zvest svojim nakanam in se priprosto utrdil v gradu Winestre, ki ga je ljudstvo radi blagolasja spre-menilo v Bicetre.*

* Hiralnica in norišnica blizu Pariza.

— 183 —

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
:: odvisnem dnevniku ::

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Franciščanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.